

ἐνίδρας καὶ ἐξωλοθρεύθη ἀφ' οὗ ἀκριβὲς ἠγόρασε τὴν νίκην τῶν ἀντιπάλων της.

Ὅταν ἡ Βικτωρία συνῆλθεν ἦτο παράφρων. Ὁ δὲ Φίλιππος Ἰερρούμπερη ἀφ' οὗ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἡγρύπνησεν παρὰ τὸ προσκεφαλακίον της, ἡναγκάσθη ἕνεκα τῶν μανιωδῶν παρκαφορῶν της νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς τι φρενομομεῖον τῆς Μαδρίτης.

Ὁ Ἐσπερρος ἐξῆλθε τῆς φυλακῆς μόνον ἵνα τουφεκισθῇ ὡς συνωμότης.

ΓΕ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ ΔΑΝΙΗΛ (1821)

(Εἶχομεν πρό τιμῶν ἡμερῶν δημοσιεύσει ἐν τῇ «Ἀκροπόλει», ὅτι ὁ κ. Πλάτων Παπαδικμαντόπουλος ἐδώρησατο τῷ κ. Δημότῳ ἱστορικῶν χειρόγραφον, ἰδιόγραφον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τριπόλεως Δανιήλ, ὅστις μετὰ τῶν ἄλλων ἱερχῶν καὶ προϋχόντων τῆς Πελοποννήσου εἶχε φυλακισθῇ παρὰ τῶν Τούρκων ἐν Τριπόλει, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἀγῶνος, ἥτοι τὸν μάρτιον τοῦ 1821. Γνωστὸν, ὅτι ἡ τουρκικὴ ἀρχὴ, συλλαβοῦσα ὑπονοίας περὶ τῆς τεκταινομένης ἐπαναστάσεως, συνεκάλεσεν εἰς Τρίπολιν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ προσετώτας τῆς Πελοποννήσου καὶ τοὺς ἐκράτησεν εἰς τὰς φυλακὰς ὡς ἐμῆρους, φρονούσα, ὅτι οὕτω θὰ ἡμποδίζε τὴν ἐκρηξίν τῆς ἐπαναστάσεως. Οἱ προσετώτες καὶ ἀρχιερεῖς, εἶχον κατ' ἀρχὰς σκεφθῇ νὰ μὴ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἀλλὰ κατόπιν, φοβηθέντες μήπως ἐνισχύσωσιν οὕτω τὰς ὑπονοίας τῶν τούρκων καὶ ματαιώσωσι τὴν ἐκρηξίν τοῦ Ἀγῶνος, προσῆλθον πάντες ἐκτὸς τοῦ Πέτρου Μαυρομιχάλη, ὑποκριθέντες ἀσθενεῖαν καὶ πέμψαντες ἀντ' ἐαυτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀναστάσιον. Τὸ χειρόγραφον λοιπὸν τοῦτο, γραφὲν τῷ 1822 ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀνω-Χρέπας, καὶ περιέχον ἐμμετρον ἀφήγησιν τῶν τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς φυλακίσεως τοῦ Ἱεράρχου, δημοσιεύομεν κατωτέρως, ὡς ἀκροῦντως περίργον λείψανον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐπιτρέψαντος ὑμῖν τοῦτο εὐμενὸς τοῦ κ. Φιλήμονος. Ὁ ποιητὴς ὑποθέτει δύο πρόσωπα συνδιαλεγόμενα, τὸν Δοῦλον ἥτοι ἑαυτὸν, καὶ τὸν Ἐλεύθερον, εἰς ὃν διηγεῖται τὰ παθήματά τοις:

Δ. — Καθήμενος εἰς τὴν μονήν, ὅπως βεβαρυμένος, Ἐπάνω Χρέπας (1), στὸ Βουνόν, ὀλίγον δειλιασμένος. Τὸ μὲν διὰ τὴν τῶν πεδῶν κακίστην ποδάλισιν, τὸ δὲ διὰ τὴν τῶν τουρκῶν λίγην ὑπέρβαν. Μὲ λύπην μου θυμῷ θηκα ἴδ' ἃ πενήν' ἔγραψα ὑπάπαντα στήν φυλακὴν εἰς ἧν νὰ τὴν ἀνάψω Ἐγὼ καὶ οἱ συναδελφοί οἱ μὲν χ' ἔχ' ἔχ'.

(1) Ἐπάνω Χρέπα, μονὴ κατεμένη ἀνωθεν τῆς Τριπόλεως, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Μαινάλου ὄρους βορειοδυτικῶς τῆς πόλεως. Ἐκεῖ εἶχε τὸ στρατὸν τοῦ ὁ Θεόδ. Κολοκοτρώνης καὶ αὐτὸν παύσατο ἐν τῇ Τριπόλει.

μὲν τοῦ διαδόλου τὴν πηγὴν ἐμοῦ κατακλεισθέντες. Πρέπει ὅμως νὰ θρηνησῶ καὶ πολὺ νὰ λυπηθῶ, βίαν φυλακῆς οὐκ ἦν τὴν μετὰ τὴν θυμηθῶ. Δάκουε νὰ χύσω ὅπως, δάκουε ποταμὸν δὴν, καὶ καρδίαν νὰ συντρίψω καὶ νὰ κλαύσω κρουνήδον. Ὅτι ἐν ἐστάθ' ὀλίγον μὴτε ἄλλο φέβον. ἔξη μῆνας σιὰ, ἀλύττους μὴτ' εἰς τέτοιον καιρὸν. Μὰ πῶς πρέπει νὰ ἀρχήν; ἢ νὰ γράψω τὰ ἐκεῖ, μὴτ' ἐγὼ δὲν τ' ἠξέφρω, μὴτε χρόνος δὲν ἀρκεῖ. Ὅτι καὶ θελήσω γράψαι τὴν αἰτίαν φυλακῆς ἵν' ἴσῃ καὶ μόνον λέγω, διὰ ὧς ἦν κακῆς. Εἰς τοῦ χιλίους ὅμως χρόνους, εἴκοσι ἀπὸ Χοιτῶν, ἔα καὶ δεκαοκτὸς, τὸν καιρὸν κάθε τι τοῦ, τῇ δ' ἀτῇ ἔως τότε τοῦ μαρτίου τοῦ μηνός, καὶ ἐνέξ (ἦλος τρέμα) καὶ καιρὸς ἦν σκοτεινός. Τὸ ἐσπέρας, ἐνθυμούμαι, ἔγ' ἔν' ἡ προσεγγὴ τῆς κυριακῆς καὶ νύκτα, οὕτως ἡ διατ' γῇ. Ὅλοι νὰ βρεθῶμεν κάτω στὸ τὰράλι καὶ εὐθὺς, στοῦ διαδόλου τὸ σχολεῖν, νὰ μὴ λείψωμεν κανεῖ. Ὅτι ἦ, τῆς Πόρτας λόγος μυτικὸς νὰ εἰπωθῇ ἵδ' ἡ νύκτι τοῦ μωρῆς νάσαι νὰ στερεωθῇ. Πῶς διὰ νὰ μὴν τάγῃ εἰσπορεῖ ἀπὸ ἡμᾶς, π' ὁρασιν ποῖος νὰ εὖνῃ, ἰάν πάντα μᾶς κρεμῶ. Δὲ ἠξέφρω γὰρ τοὺς ἄλλους, πῶς συνέτρεξαν ἐκεῖ, ἀχο-τες ἀρχιερεῖς τε, πῶς συνῆλθον πᾶνοικεῖ, Γὰ λέγου μου ἠξέφρω, δι' ἡμῶν καὶ ὁδόν. Βλέπω δὲ καὶ μὲ φωνάζουν (ὡς τερεούλα τῶν πεδῶν) Ἐλα κά-ω νὰ μὲ ἔγουν, ἔλα μὴ χάσομερεῖς, δι' ὅλοι σε πιστεύουν, ἄντε μὴν ἀργοπορεῖς, ὦρα νύκτα, ἐγὼ τοῦ λέγω, τί μὲ θίλουν, αἰ, σταθῶ, Ἀδριανὸν σὺν ἡμετέρῳ θέλω παρουσιασθῶ. Ὅχι, τώρα, εἶνε βία καὶ νὰ πάγωμεν μαζῇ. ὦ! κακὴ π' ὤ-αν ἡ ὥρα! Εἴθε τις νὰ μ' εἶχε ζῇ. Τέλω τὸ λοιπὸν μαζὺ τους, πῶς πηγάζω μὴ ρωτᾷ; μὴτ' ἐγὼ δὲν τ' ἠξέφρω, ἀλίσουν πῶς καταντῶ. Καταβάνω στὸ σεράνι, ἔρχομαι εἰς τὴν αὐλήν, τί νὰ ἔδω; Βλέπω νὰ πληθῶς, μὲν θυμῶν πολλήν. Βέτω τοὺς ἀρματωμένους μ' ἔα βλέμμα φοβερὸν, Νὰ μὲ λέγουν ὅλοι ἔλα μ' ἕνα σ' ὅσα σφακτερόν. Ἄλλοι νὰ μὲ λέγουν πάλιν, μὴ φοβέσθαι σὺ ἔω, μέγα βρίσκονται καὶ ἄλλοι, τ' ἔχω γ' ὡς νὰ τοὺς ἔδω. Μόζινω μέσα στὸν ὀντά του, τριγυρίζω δ' ὡς ἐκεῖ καὶ τοὺς βλέπω ὅλοι μέσα σὺν τ' ἀλειψὶ στὸ σακί. Πλακωμένους σὺν σαρόλαις, οὕτως εἶνε προσταγῇ, νεκρωμένους, ταῦτα ἔχει τοῦ διαδόλου ἡ πηγὴ. Δέχονται καὶ μένα μέγα, σὺν πευλὶ εἰς τὸ κλουβί. Ἀρ' ἦρα νὰ τοὺς ἐρωτάγω, τέτε μου τί ἔχει συμβῇ; Μ' ἔχ' ἔκαμε, μὲ λέγουν ὅλοι, ἀδελφε στήν φυλακὴν.

Τί τὸ σφάλμα τὸ δικόν μας; πάλιν τοὺς ξαναρωτῶ, ... Σὺ; ρωτῶ, ἐν μὲ τὸ λέτε; νὰ βαρτάξω δὲν μπορῶ. Προσταγῇ εἶνε, μὲ λέγουν, νὰ μὴ λείψετε κανεῖς, παρὰ νὰ φυλακωθῆτε, ὡς λυπητικῆς φωνῆς! Καὶ διατί; Τί γὰρ κακόν; νὰ εἰπῶ ἐλληνιστί, ἐποιήσαμεν τοῦ μπέτη; δὲν ἠξέφρω τουρκιστί. Μείνατε μὲ λέγουν πάλιν, διὰ τὰ πολιτικά, ἔτσι τῶρον διὰ πάντι, τῆς Τουρκίας τὰ κακά. Τότε μὲ ἦλθον εἰς τὸν νοῦν τοῦ κυρίου μας τὰ πάθη, κρίματά του ἡ ἄβυσσος καὶ γνώσεως τὰ βάθη. δι' ἡμέρα ἦν ἰγγύ; μετὰ τῆς θείας ὁδομάδος. ἢς κοσμοσωτηρίσκει, τῆς θείας ὁδομάδος. Νὰ πῶς νὰ κάμω τὴν ἀρχήν, ἐγὼ ἐν τῷ ἠξέφρω, δι' εἰμὶ καὶ ἀμαθὴς καὶ τρόπον πῶς νὰ εὖρω; Μάλιστα ὅπου τὰ δεινὰ, ὁ φόβος ὁ μέγας μ' ἔκαμε κατ' ἀλήθειαν νὰ γίνω ἄλλου ἄλλος. Πλὴν ἀρχίζω, ἀδελφε μου, καὶ παράβλεπε ἐοῦ, ἀμαθίαν ἰδικήν μου, δι' εἶνε περισσῇ. Σ' ἕναν ὄνδ' ἡμᾶς ἔδωκαν, ὅλους συμμαζωμένους, ἔλαφροτέρην φυλακὴν, ὅλους μας πλακωμένους. Ἐπειτα μᾶς ἐχώρησαν γὰρ νὰ μὴν ἐμειλόμεν, νὰ εἰμεθα ἀσύμφωνοι νὰ μὴ (θρηνησώμεν)

μέ φύλακα καὶ εἰς τοὺς δρόμους καὶ περιωρισμένους,
ἀπὸ τῆς Ἀγαρ τοὺς υἱοὺς ὅντας δωρισμένους,
νὰ μᾶς φυλάττουν ὡς ἐχθροὺς ἀξίους καταδίκης,
ὥστε νὰ στήσουν τρόπαια τῆς ἐδικῆς των νίκης,
νὰ μάθωσι τὸ τί ἐστὶν αὕτη ἡ ἐταιρεία,
τὸ πῶς ζητούσαμεν ἡμεῖς νὰ λθῇ ἐλευθερία,
μὰ πάλιν δὲν μᾶς ἤρκεαν ἐκεῖ γὰρ νὰ σταθῶμεν,
τὸ πάσχα ἐκεῖ νὰ κάμωμεν καὶ νὰ μεταδοθῶμεν.
(Πάσχα ἡμεῖς νὰ κάμωμεν; φωτιά ποῦ μᾶς ἐπῆρε,
μὲ τί καρδιά μὲ τῇ ψυχῇ; κακὸν ὅπου μᾶς ἔδρε!)
Ἀλλὰ μᾶς ἤλθε προσταγή, ὡς φαίνεται δευτέρα,
νὰ σηκωθῶμεν ἀπ' ἐκεῖ, τῆς ποῦτης χειροτέρα.
"Οἱ ἐκεῖθεν ἄρχισε θυμὸς τουρκῶν νὰ βράζῃ
καὶ κάθε ἓνας ἐξ αὐτῶν τὸ ἄρον νὰ φωνάζῃ.
Ἡμεῖς τὸ στοχασθῆκαμεν αὐτὸ διὰ καλὸν μας,
εἰ ὁνδᾶς πλατύτερος, τὸ χᾶμεν σύμφερὸν μας,
τὸ κῆσκι ἦτον ὁ ὁδᾶς, ποῦ κάθωνται παπάδες,
πλατὺς ὁδᾶς ἐξαιρετός, ἄξιος γὰρ ἀγάδης.
Ἐκεῖ ὅλοι περάσαμεν, πλησίον χαρεμίων
θάρος τάχα νὰ ἔγωμεν, διαδόλου τὸ ταμεῖον,
Ἄλλο ὅμως δὲν ἦτον παρὰ οἰκονομία,
ἐκεῖ νὰ συμπασχάσωμεν τῇ θεῇ προμηθείᾳ.
"Οἱ στοὺς πρώτους ἦλθε ὡσάν διγρημένοι,
ἐκεῖ ὅμως εὐρέθημεν ὅλοι συμμαζωμένοι.

Ἐλ. — Τὸ πάσχα σεῖς νὰ κάμῃς; Πῶς νὰ συζητήσῃς;
Καὶ τί καρδιά σᾶς ἔμεινε; μὲ ποῦν; νὰ συγκαρῇς;

Δ. — Δάκρυα πολλὰ, πίκρα πολλή, πάσχα τὸ ἐδικόν μας,
χολή καὶ ὄξος ἦτον, φαγὶ καὶ τὸ πρῶτόν μας.

"Οἱ καὶ μακάμης μας, ἐζήτησε νὰ πάρῃ,
δέκα χιλιάδες γρόσια γὰρ νὰ μᾶς κάμῃ χάρι,
νὰ μὴ μᾶς ριξῇ σὶς δόμας, νὰ μὴ μᾶς παραδότῃ,
μὴ μᾶς φορέσῃ ἄλυσαις, νὰ μὴ μᾶς φυλακώσῃ.
Πλὴν δὲν ἐστάθη τὸ σκυλὶ εἰς τὴν ὑπόσχασίν του,
πάν μπέης δὲν τὸ ἔκαμε, δὲν ἐστάθη στὴν τιμὴν του,
ἀλλὰ περνίτης διέβηλος, σὺν τὰ μωρὰ παιδάκια,
μὲ τρόπον μᾶς ἐγέλασε καὶ πῆρε τὰ φλωράκια.
Ἐστέρον ἀλησμόνητε καὶ τὴν ὑπόσχασίν του,
στὴν λάσπην τὴν ἐπέταξε τιμὴν καὶ τὴν ψυχὴν του,
Καὶ φανερὰ ἐποδοῖτε, κάτω νὰ καταβῶμεν
στοῦ μπάς ἀγὰ τὴν φυλακὴν, ἀφεύκτως νὰ βρεθῶμεν,
νὰ καταβῶμεν παρευθὺς, κυριακῆς ἐσπέρας,
Θωμᾶ τοῦ Ἀποστόλου μας, ἐκείνης τῆς ἡμέρας,
νὰ καταβῶμεν μέσα ἐκεῖ, ποῦ εἶνε τὸ σκοτάδι,
νὰ ἐνδυσθῶμεν τὰ δεσμὰ δευτέρᾳ ἐδδομάδι,
νὰ δοῦμεν μὲ τὰ μάτια μας κολαστηρίων πλήθη,
τοὺς βαρυτάτους ἄλυσαις, κούτzuσα τὰ συνίθη.

Ἐλ. — Βαρὺ τὸ προῖμα, ὡς μᾶς λές, γιὰτὶ ὁ καὶ μακάμης
νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν λόγον του; δὲν κάμνει σὺν ἐμάμης;
Εἰπέ με, ἐκίνησας χωρὶς ν' ἀγοπορήσῃς;
ἢ ἐχασομερήσατε ἢ ἡμπρογορήσατε;

Δ. — Ἀγ' ἀδελφε, καὶ τί νὰ πῶ καὶ πῶς νὰ τὰ βυστάξω;
τὰ δάκρυα, τοὺς γυγυσμοὺς, πῶς νὰ τὰ καταγράψω;
Εὐθύς σηκωθήκαμεν νεκροὶ χωρὶς ποδάρια,
ἄρχοντες καὶ ἄρχιερεῖς, ἄφωνα σὺν τὰ ψάρια,
καὶ καταπνικθῆκαμεν, ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον,
καὶ ἐσυγχωρεθήκαμεν, μικρὸς μὲ τὸν μεγάλον.

Καὶ πῶς; Νὰ βλέπῃς τοὺς ὠλοὺς τοῦρκους τοὺς ἐπικράτους,
τοὺς αἰμοθόρους λέοντας, ἐχθροὺς τοὺς καταράτους,
νὰ στέκωνται ἐπάνω σου σὺν λύκοι πεινασμένοι.
Κάλε! νὰ σὲ λέγουν ἄγρια, σὺν λύκοι λυσσασμένοι.

Ἐβάσταγες ἐσὺ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ δειλιάσῃς;

Ἐπόφευγες τὰ λόγια τους χωρὶς νὰ κευδιάσῃς;

Δὲν τὸ πιστεύω ἀδελφε, τί ἦτον κακὴ ὥρα,

τί τὰ κεφάλια μας αὐτὰ τᾶχαν ὡσάν ἐπῶρα.

"Οἱ σεπάκι τὸρουνε νὰ σπάζουν τοὺς ρωμαιοὺς,

καὶ μάλιστα ἄρχιερεῖς καὶ ἄρχοντας ἀρχαίους.

Δατρίαν τὸ προσφέρουν εἰς τὸ ψευδοπροφήτην,
τὸν πλάνον καὶ ἀπάνθρωπον, αἰώνιον ὑποφῆτην.

Πῶς οὖτος τοὺς ἐδίδαξε, χριστιανούς νὰ κόπτουν

ἀν θέλουν γὰρ αἱ λατρευταὶ δικαί του νὰ προκόπτουν.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον, ἃς ἔλθωμεν νὰ ἰδοῦμεν
τί ἔγεινε περὶ ὑπέρτερον, πῶς πρέπει νὰ τὸ ποῦμεν.
Σηκωθήκαμεν ὀγλήγορα, κινήσαμεν νὰ βγοῦμεν,
τὰ ροῦχα μας ζητούσαμεν κἄν γὰρ νὰ σκεπασθοῦμεν.
Ἄντα, μᾶς λέγουν ἄγρια καὶ μὴ χασομερεῖτε,
Μέτρα μὲ νοῦν σου τώρα αὐ, ὅμοια καὶ οἱ ἄλλοι,
ἦτον νὰ δειλιάσωμεν, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι;
Βίβια καὶ σὺ νότουν, ἔπρεπε νὰ νεκρώσῃς,
ζωὴ αὐτῇ, ἀχ' ἀδελφε, ἔπρεπε νὰ τρυπώσῃς,
Ἄλλ' οὕτως μετὰ στὴν ἀκμὴ, τὴν ὥραν τὴν ὑστέραν,
τὸ μνηστήριτι νοούσαμεν κυριακῆς ἐσπέρας.

Εὐρέθη καὶ ὁ μπέγ-ζαντές (1) νέος εὐλογημένος,
τὸ τέκνον τὸ παμφίλτατον, νέος χαριτωμένος,

Κατὰ τοὺς γόνους νέος μὲν, νέων δὲ τῇ φρονήσει,
σώφρων, εἰς ἄκρον συνειδὸς, καθεὶς ἃς τὸν γνωρίσῃ,

καὶ συμπαθῇς φιλὰδελφος, ὡς νοὺς πεφωτισμένος,
ἀρχισε νὰ μᾶς διμιλῇ, νέος εὐλογημένος,

ἀρχισε, μὰ πῶς ἄρχισε; μὲ πόνον τῆς καρδίας,
μὲ δάκρυα στοὺς ὀφθαλμοὺς, σημεῖον ἀγωνίας.

Καὶ παρησιζ' μᾶς λαλεῖ, ἐγὼ δὲν ὑποφέρω,
νὰ βλέπω σᾶς εἰς τὰ δεσμὰ, τὸ ἴδιον πρετεντέρω

νὰ χωρισθῶ γὰρ ἀπὸ σᾶς, νὰ μένω μοναχὸς μου,
δὲν ὑποφέσω μὴτ' ἐγώ, μῆτε ὁ σύντροφός μου,

ὁ κύρ Ἀνδρέας ὁ ἰμὸς, ὁ καὶ Καλαμονδάρτης,
ἄνθρωπος τιμιώτατος, ἐγκάτοικος τῆς Πάτρης

Κάλλιο νὰ ἦταν προσταγή νὰ καταβῶ μαζὶ σας,
νὰ πάθαινα καὶ γὰρ αὐτὰ ὅσα πάθει ἄτοί σας,

Κάμετε ὅμως, ἀδελφοί, ὑπομονὴν καμμάτι,
ἔσως ἰδοῦμεν τοὺς ἐχθροὺς γρήγορα χωρὶς μάτι.

Δόξην ἃς ἔχῃ ὁ θεὸς, ἔχετε τὴν ἐλπίδα,
αὐτοὺς νὰ σώτῃ δύναται καὶ σᾶς καὶ τὴν πατρίδα.

Οὕτως μᾶς παρηγόρησε μεγάλως, ὁ χρυτοῦς μοι,
δὲν κατὰ πάντα ζήλτατος υἱὸς ὁ ἀργυροῦς μοι,

Θαυμάζω ὅμως ἐνταυτῇ τὴν γενναϊότητά του,
τὴν φρόνησιν ποῦ ἔδεξε, καὶ σταθερότητά του.

"Οἱ μὲ τὴν νεότητά ποτὲ τοῦ δὲν ἔφλην,
πῶς ἐδειλιάσεν ἐκεῖ, σὺν τούρκικον δόξαν.

Βίβια τοῦτο φυσικόν, καὶ δύναμις καρδίας,
ἐσχωριστὰ δὲ ἴδον Σπαρτιατῶν νδρείας.

Ἄλλ' ἔρθεσε πλὴν ὁ καιρὸς, ἡμεῖς νὰ καταβῶμεν,
νὰ φύγωμεν πλὴν ἀπ' ἐκεῖ, σὺν ἡδὴν γὰρ νὰ βροῦμεν.

Καὶ τελευταῖον εἵπομεν, ἔλτε ἀδελφοί μας,
νὰ κάμωμεν τὸν ἀσπασμὸν σὺν ἀναμεταξύ μας.

Καὶ κάμωμεν ὡς ἔπρεπε, ποῦ νοῦς εἰς τὸ κεφάλι
καὶ ἐσυγχωρηθήκαμεν, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι.

Καὶ οὕτως ἐκινήσαμεν ὡς πόσον ἐναράχθην!
τώρα ποῦ τὸ θυμὸς ἦλθεν, ὡς πόσον ἐψυχράνην!

Καὶ οὕτως ἐκίνησαμεν νὰ πάγωμεν στὴν κάτω,
στὴν φυλακὴ τὴν σκοτεινὴν, τοῦ Σατανᾶ τὸν πάτο.

Μὲ ἐρατῆς τί πάθαμεν ἐκεῖ ὥστε νὰ μθοῦμεν,
μέσ' τὴν αὐλὴν τοῦ στραγῶν, τὴν φυλακὴν νὰ βροῦμεν;

Ἀκουσο, σὲ πικραλῶ, ἡξέσω θὰ δικρῶσῃς,
σὺν τοῖς θύραις θὰ μᾶς ἴδῃς, καὶ ὅλοι ὁ ἀπορητῆς.

Στὴν μέση μᾶς ἐπῆραν καμπόσοι σατανάδες,
καὶ κάτω μᾶς κατέβασαν, σὺν ἄλλοι σατανάδες.

Καὶ τί νὰ ἴδῃς μέσ' τὴν αὐλὴν μοιρεῖς, νὰ τοὺς μετρήσῃς;
τὸ τάγμα τὸ σατανικὸν μοιρεῖς ν' ἀπαριθμήσῃς;

Ἐκεῖ ἦτο ὁ Βεελζεβὺλ, ἐκεῖ οἱ λεγεῶνες,
ἐκεῖ καὶ οἱ διάβολοι, ὅλοι οἱ ἀπατεῶνες.

"Οἱ ὥσπερ τοὺς λέοντας, τρίζοντες τοὺς δόντας,
μὲ τὰ σπαθὶὰ σὺν χεῖρσι τοὺς ὅλους φυσιοπατῶντας

ἔρχοντο κατ' ἐπάνω μας μὲ ἀνοικτὸν τὸ στόμα
ὡς ἄδης νὰ μᾶς καταπιῶν, νὰ κάμουν ὅλους πτώμα.

Ἄλλοι Δεῖ(,) ἐμπόδιζαν νὰ μᾶς ἀφῇσουν λέγουν
γὰρ νὰ γνωρίσωμεν τοὺς κινδύνους, νὰ δοῦμεν πῶς μᾶς καίγουν.

Μὰ δὲ οἱ μεγαλειότεροι, δευτεροὶ σατανάδες,
ἐστέκοντο στὴν φυλακὴν μὲ τοὺς κούτzuκ ἀγάδες,

διὰ νὰ μᾶς φορέσωσι σὺν ἄλλῃν μὲν κερῶνα,
τὴν αὐτὴν μὲσ' τὸν λαίμην, σὺν ἄλλῃν ἀρραβῶνα

(1) Ὁ υἱὸς τοῦ Πιτρώπου Μαυρομιχάτη, ὅστις εἶχε σταλῇ
εἰς Τρίπολιν ὡς ὁμηρος.

καθώς φοροῦν τῶν γυναικῶν τότε τὸ δακτυλίδι,
δταν ἀρραβωνιάζονται ἢ κἄνα ροζέτιδι.

Καὶ οὕτω μᾶς ἐθρίνασαν στοῦ ἄδου τὸν πυθμένα
ἀπηλπισμένους, ἀδελφε, τοὺς ἄλλους καὶ ἐμένα,
ὡς στέκη ὅμως ὡς ἐδῶ, ὀλίγον ν' ἀνασάνω,
ἐγὼ μὲν δὲν χασμερῶ, ἀλλ' ὅτε δρόμον πιάνω.

Μωᾶμεθ λάτραι	—	σεῖς μᾶς ζητᾶτε,
νὰ μαζωχθῶμεν	—	ἄλλοι ν' ἀλθῶμεν.
Μᾶς προσκαλεῖτε	—	φίλοι ν' ἀλθῆτε
κανεῖς μὴ μείνῃ	—	εὖτω νὰ γίνῃ.
Καὶ σᾶι τιμοῦμεν	—	ἄλλοι ἀκούμεν
τοῦτο ἔχον ὅμα	—	μιλοῦμ' ἀντάμα
τὸ πῶς νὰ γίνῃ	—	πάλιν νὰ μείνῃ
τοῦτο τὸ πρᾶγμα	—	ραγιῶν τάγμα
Μᾶς λέτε γράφτε	—	κονδύλι πάρτε,
μὴ κινήθωσι	—	μὴ σαλευθῶσι.
Ἀκολουθοῦμεν	—	καὶ σᾶς μετροῦμεν
ὥσαν ἀγάδες	—	ἄλλους πασσάδες.
Σᾶς λέμεν πάντα	—	μερὶ μὴν πάρτε,
πτωχοὺς ἀφῆτε	—	μὴν τοὺς ζητεῖτε
Σεῖς δὲν ἀρκεῖσθε	—	Τοῦρκοι ἐν εἰσθε,
ἀλλὰ ζορπάδες	—	διαβολαγάδες,
Τί υἱὸς ζητεῖτε	—	νὰ κδικηθῆτε ;
ἡμεῖς στὸ χέρι	—	ἄλλοι στὸ σῆρι,
Δίκαιον ἄλλο	—	μικρὸν μεγάλο
δὲν ἡμπορεῖτε	—	ἐσεῖς νὰ βρῆτε.
Αἰτία ἄλλη	—	τὸ ξεύρουν κι' ἄλλοι,
τῆς ἀπειθείας	—	ἀποστασίας
Δὲν εἶν' καμμία	—	μήτ' ἐταιρεία,
ἀλλ' ἡ δική σας	—	ἡ πατρικὴ σας
παρalusia	—	καὶ ἁσώτεια,
Θηλυμανία	—	δοξομανία.
Ἡμεῖς τί πταίμε	—	καλὰ σᾶς λέμε,
Σεῖς δὲν ἀρκεῖσθε	—	Τοῦρκοι δὲν εἰσθε
νὰ παιδευθῶμεν	—	φυλακωθῶμεν.
κρίνατε ὅμα	—	ἄλλοι ἀντάμα.
ὡς ἀσπλαχνίας	—	ἀναισχυντίας
ὡς ἀπιστίας	—	πλήρους κακίας,
Πτοῦ στὴν τιμὴν σας	—	ὕπολψιν σας
Κακὴν ζωὴν σας	—	τὴν ἐδικὴν σας.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

ΣΙΓΗ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδγάρδου Πόε)

Ἡ κορυφή τῶν ὄρων ὑπώγει·
ἡ κοιλὰς, ὁ βράχος καὶ τὸ σπή-
λαιον μένουσι ἄφωνα.

Ἀλκμὰν

— "Ἀκουσον, εἶπεν ὁ Δαίμων, θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς μου. — Ἡ κοιλὰς περὶ τῆς ὁμιλῶ εἶνε
κατηφῆς τις χώρα ἐν Λιβύῃ, ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ πο-
ταμοῦ Ζαῖρα. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ οὔτε ἀνάπαυσις
οὔτε σιγὴ.

Τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ φέρουσι χρῶμα κροκοει-
δὲς καὶ νοσηρόν· καὶ δὲν ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν θάλασσαν,
ἀλλ' αἰωνίως ἀναπάλλονται, ὑπὸ τὴν ἐρυθρὰν
λάμψιν τοῦ ἡλίου, κινούμενα θορυβωδῶς καὶ ταρα-
χωδῶς. Ἐξ ἐκάστης τῶν πλευρῶν τοῦ ποταμοῦ τού-
του, ἀπὸ τῆς ἀμμόδους κοίτης ἐκτείνεται, εἰς ἀπό-

στασιν πολλῶν μιλίων, ὥχρ' ἔρημος κατάφυτος
ὑπὸ γιγαντιαίων νουφάρων, ἅτινα στενάζουσιν ἐν τῇ
μοναξίᾳ ἐκείνῃ τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο, ὑψοῦντα πρὸς
τὸν οὐρανὸν τοὺς φασματώδεις αὐτῶν αὐχένους καὶ
σεύοντα τὰς αἰωνίους τῶν κορυφῶν πρὸς τὸ ἐν καὶ τὸ
ἄλλο μέρος. Καὶ ἐκπέμπουσι ψίθυρον συγκεχυμένον,
ὥσει προερχόμενον ἀπὸ χειμάρρου ὑπογείου. Καὶ στε-
νάζουσι τὸ ἐν παρὰ τὸ ἄλλο.

Ὑπάρχει ὅμως ὅριον εἰς τὸ εὐρύ αὐτῶν κράτος, καὶ
τὸ ὅριον τοῦτο εἶνε δάσος ὑψηλόν, ζοφερόν, φρικώδες.
Ἐκεῖ, ὡς τὰ κύματα περὶ τὰς Ἑβρίδας νήσους, τὰ
μικρὰ δενδρύλλια κινούνται ἀδιακόπως. Καὶ ἐν τού-
τοις, δὲν πνέει ὁ ἄνεμος ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ τὰ με-
γάλα πανάρχαια δένδρα ταλαντεύονται αἰωνίως μετὰ
ζωηροῦ κρότου πρὸς τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μέρος. Καὶ
αἱ ὑψηλαὶ τῶν κορυφῶν ἀποστάζουσι, σταγόνες πρὸς
σταγόνες, αἰωνίαν δρόσιν, καὶ παράδοξα φυτὰ δη-
λητηριώδη συστρέφονται περὶ τὰς βάσεις αὐτῶν. Καὶ
ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν, μετ' ἀντηχούντος φόφου, τὰ
φαιὰ νέφη συνωθοῦνται, πρὸς ἀνατολὰς πάντοτε, ἕως
οὐ διαρρέυσωσι δίκην καταρράκτου ὀπισθεν τοῦ πυ-
ριφλεγυῶς ὀρίζοντος. Καὶ ἐν τούτοις, δὲν πνέει ὁ ἄνε-
μος ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ζαῖρα δὲν
ὑπάρχει οὔτε ἀνάπαυσις οὔτε σιγὴ.

Ἦτο νύξ, καὶ κατέπιπτε βροχὴ· καὶ ἐφ' ὅσον αὕτη
ἐπιπτεν, ἦτο βροχὴ, ἀλλ' ἀφοῦ κατέπιπτε χαμαί,
ἦτο αἶμα. Καὶ ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ δάσει, μεταξὺ
τῶν μεγάλων νουφάρων, καὶ ἡ βροχὴ ἐπιπτεν ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς μου, — καὶ τὰ νουφάρων ἐν τῇ ἐπιβαλ-
λοῦσῃ αὐτῶν μοναξίᾳ ἐστέναζον τὸ ἐν παρὰ τὸ
ἄλλο.

Καὶ αἴφνης ἡ σελήνη ὑψώθη διασχιζούσα τὴν ἐλα-
φρὰν καὶ κατηφῆ ὁμίχλην, καὶ τὸ χρῶμα τῆς ἦτο
πορφυροῦν. Καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου προσηλώθησαν ἐπὶ
ὑπερμεγέθους λευκοφαίου βράχου, ὑψομένου παρὰ τὴν
ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὃν ἐφώτιζεν ἡ λάμψις τῆς
σελήνης. Καὶ ὁ βράχος ἦτο λευκόφαιος, καὶ ἀπαίσιος,
καὶ εἰς ἄκρον ὑψηλός, — καὶ ὁ βράχος ἦτο λευκόφαιος.
Ἐπὶ τῆς προσόψεώς του ἔφερε κεχαραγμένους χαρα-
κτῆρας· καὶ προύχωρησα διὰ τοῦ δάσους τῶν νου-
φάρων, ἕως οὐ ἐπλησίασα πρὸς τὴν ἀκτὴν ἀρκούν-
τως, ὥστε νὰ δυνήθω νὰ ἀναγνώσω τοὺς ἐπὶ τοῦ λί-
θου κεχαραγμένους χαρακτῆρας. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην
νὰ τοὺς διακρίνω. Καὶ ἐστρεψάμην πάλιν τὰ βήματά
μου πρὸς τὸ δάσος, ὅτε ἡ σελήνη ἀνέβηκε ζωηροτέ-
ραν ἐρυθρὰν λάμψιν· καὶ στρεψάμην, διτιτύβουσα πάλιν τὸ
βλέμμα πρὸς τὸν βράχον καὶ τοὺς χαρακτῆρας· — καὶ
οἱ χαρακτῆρες ἀπήρτιζον τὴν λέξιν : **ΜΟΝΑΞΙΑ**.

Ἡτένισα ὑπεράνω, καὶ ἀνὴρ τις ἵστατο ἐπὶ τῆς
κορυφῆς τοῦ βράχου· καὶ ἐκρύβην μεταξὺ τῶν νουφάρων
ἵνα κατασκοπεύσω τὰς πράξεις ἐκείνου. Καὶ ὁ
ἀνὴρ ἦτο ὑψηλόσωμος καὶ μεγαλοπρεπῆς, περιβεβλη-
μένος, ἀπὸ ὤμων μέχρι ποδῶν, ἀρχαίαν ρωμαϊκὴν
τήβεννον. Καὶ δὲν ἦτο πῶς εὐδιακριτος κατὰ τὰ
λοιπὰ. — ἀλλ' ἡ μορφή του ἔφερε τὰ χαρακτηριστικὰ
θεότητος· διότι μεθ' ὅλον τὸν πέπλον τῆς νυκτός, καὶ
τῆς ὁμίχλης, καὶ τῆς σελήνης, καὶ τῆς δρόσου, οἱ
χαρακτῆρες τῆς μορφῆς του ἠκτινοβόλουν. Καὶ εἶχε
μέτωπον εὐρύ καὶ σκεπτικόν, καὶ βλέμμα ἐξηγριω-